

Maďarský problém sa volá Jobbik

V Maďarsku sa už končia prípravy na voľby. Konajú sa v nedeľu 11. apríla a druhé kolo bude o štrnásť dní neskoršie. Volebná kampaň však prebiehala vo zvláštnej atmosfére. Akoby boli všetci zmierení s tým, čo príde.

Podľa všetkých predvolebných prieskumov bude víťazom volieb pravo-stredový, národne zameraný Fidesz a budúcim premiérom jeho predseda Viktor Orbán. Preferencie strany sa pohybujú už dlhodobo medzi 55 - 60 percentami a neklesajú, skôr mierne rastú. Agentúra Medián nedávno pririekla strane Fidesz 63% hlasov rozhodnutých voličov. Prieskumy agentúr Forsense alebo Szonda Ipsos sú o niečo triezvejšie. Naopak percentá dosiaľ vládnucich socialistov (MSZP) mesiac po mesiaci klesajú. Vo februári prvýkrát ich preferencie klesli pod 20% a ocitli sa na historickom minime. Podľa agentúry Median by MSZP získala 18% a jej náskok na extrémistický Jobbik sa zúžil iba na tri percentá. Socialistom začína hroziť, že by vo voľbách mohli skončiť až na ponížujúcom treťom mieste. Dnes strana pôsobí odovzdaným dojmom. Akoby sa zmierila s neodvratnou porážkou. Akoby chcela od moci ujsť. Za svojho volebného lídra nominovala málo známeho takmer neviditeľného Attilu Mesterházyho. Kampaň je nevýrazná, bezfarebná a obchádza hlavné témy.

Zakázaná Maďarská garda, polovojenská zložka strany Jobbik. Foto Internet, archív HK

Naopak, najviac je vo volebnej kampani počuť krajne pravicovú stranu Jobbik a jej predsedu Gábora Vonu. Strana krok za krokom stúpa nahor. Už vo vlaňajších voľbách získala 15% a v EP má troch poslancov. Vtedy to všetci zdôvodňovali extrémne nízkou volebnou účasťou. „V parlamentných voľbách to bude iné“, hovorili politológovia. Dnes sa ukazuje, že nebude. Jobbik sa chystá aj do národného parlamentu a pár týždňov pred voľbami sa zdá, že to bude vstup neprijemne impozantný. Jej vplyv rastie predovšetkým medzi mladými voličmi. V kategórii 18 až 24-ročných má Jobbik dvakrát viac priaznivcov, ako socialisti. Sociológ Mihály Csakó to vysvetľuje: „Školy a politickej situácii študentom informácie neposkytujú.“

Zdrojom informácií sú predovšetkým internetové blogy, médiá a tiež debaty medzi vrstovníkmi“. Hľadajú jednoduché recepty na zložité problémy. Jobbik im imponuje svojou ráznosťou a radikálnosťou. Maďarsko vo všeobecnosti prejavuje sklon k nacionalizmu a ku krajne pravicovým ideológiám.

Podľa nedávneho prieskumu ústavu European Social Survey, ktorého výsledky zverejnil týždenník HVG, je Maďarsko na 3. mieste v Európe v náchylnosti obyvateľstva k pravicovému radikalizmu. Silnejšia náchylnosť je len na Ukrajine a v Bulharsku. K extrémistickej pravici sa hlási viac ako pätina občanov. Nikde inde v Európe nerastie počet stúpcov ako práve tu. Na otázku - „prečo?“ – maďarskí sociológovia a politológovia zhodne odpovedajú, že: „V reálnom čase sa zišli dopyt a ponuka. Dopyt preto, lebo v Maďarsku kulminuje sklamanie zo sociálno-politického vývoja, z prepadu životnej úrovne, rozčarovanie z politických elít a pocit beznádejnosti. A ponuka je tu v podobe extrémistického Jobbiku a jeho polovojenského krídla – Maďarskej gardy“. Portál Hírszerző upozorňuje, že nebezpečné je obzvlášť to, že medzi najaktívnejších sympatizantov nepatria iba „primitívi“ s holými hlavami a pochodujúci v kanadách, ale aj doktori inžinieri, učitelia a právnici“. dnes Jobbik na predtým priemyselnom severe a severovýchode Maďarska, najviac postihnutom kapitalistickou krízou, je už druhou najsilnejšou politickou stranou.

Obavy sú namieste. Premiér Gordon Bajnai nedávno vyzval Fidesz, aby v obrane demokracie spojili sily. „Z fanatického boja dvoch veľkých strán sa zrodila príšera. Tá tu teraz stojí pred nami, búcha na dvere a hrozí nám všetkým, hrozí Maďarsku aj jeho susedom“ - dramaticky volá Bajnai. Aj Fidesz už opakovane deklaroval, že s Jobbikom po voľbách koalíciu neuzavrie. Je si istý svojim volebným víťazstvom, takmer istý tým, že sám získa ústavnú väčšinu. Každé percento navyše pre Jobbik (aj keď viac hlasov „kradnú“ nepopulárnym socialistom, ktorí blairovskými reformami prišli o dôveru) im uberá z ich koláča. Orbán chce byť výhradným pánom a Jobbik je neprijemným a nevítaným konkurentom. Maďarsko dnes rozhoduje o svojej budúcej povesti. K čomu dospeje, je dôležité pre celú Európu, najmä pre Slovensko, ale nemýľte sa – aj pre nás!

Karel Klimša
(preklad red. HK)